

[Svend Haugaard.]

ikke er det allerheldigste netop nu, da disse ordninger drøftes mellem ministeren og organisationerne, for det kan være lidt svært at tage stilling netop i denne situation.

For strukturændringernes vedkommende må man sige, at der er fart på — der er nævnt tal på 7.000 nedlæggelser om året — og vi mener ikke, at det vil være på sin plads at forcere denne udvikling frem. Vi er vel næppe på det punkt helt enige med hr. Niels Ravn i hans betragtninger. Vi må også her huske, at selv om der gives tilskud til familiebruget, er det dog en arbejdsplads, og for en arbejdsløs på årsbasis er det helt andre beløb, det drejer sig om. Vi ved, at afvandringen fra landbruget fortrinsvis sker i de egne, hvor der ikke umiddelbart er andre arbejdspladser. Alligevel vil vi helst, at de pågældende bliver på stedet, bl. a. også for ikke at skabe yderligere boligpres i byerne, men der skal en passende tid til, for at man kan gennemføre den nødvendige egnsudvikling.

Vi fik på anden måde en advarsel i forbindelse med den pludseligt opstående svinemangel. Vi fik her en idé om, at en pludselig ændring kan komme, når vi er kommet ind i en periode, hvor afvandringen fra landbruget ikke længere er af medhjælp, men først og fremmest af selvstændige landbrugere. Endvidere fik vi i samme forbindelse en fornemmelse af, at det er andre end landmænd, som lever af landbrug.

Men vi er altså enige i, at problemerne permanent skal være under lup, og vi er også i høj grad parat til at tænke ultraditionelt. Det radikale venstre vil være parat til det både i strukturreformer og med hensyn til kompensationsordningerne.

Hvad angår det sidste, har vi gentagne gange fremført forslag om ændringer; kornordningen, som den findes i dag, er ikke vores løsning. Vi har fremført ønske om, at der blev givet støtte til byggerationalisering, og jeg er glad for at høre, at ministrene nu er opmærksom på dette. Vi har foreslået, at det f. eks. skulle være i stedet for kunstgødningsstøtten.

Jeg vil dog advare imod at tro, at alt nyt, der sådan kan bringes frem på markedet af forslag, er bedre end det gamle. Landbruget er i en nødsituation og får i denne nødsituation vældig mange råd. Det er jo

i nøden, man skal kende sine venner, og man bør lytte og overveje, selv om man nu og da har en fornemmelse af, at det ikke er lutter venner, der giver råd. Disse råd tages meget kritikløst af befolkningen som gode råd, og efter at jeg har hørt hr. Morten Langes tale her i dag, kan jeg forstå, at der også er politikere her i salen, der tager disse råd meget kritikløst som gode råd. Det forekommer mig, at der er mange af disse råd, der er så ensidige, at der i høj grad er grund til at kommentere dem nærmere.

Det økonomiske råds formandskab udsendte i efteråret en redegørelse, hvori der også var et betydeligt landbrugsafsnit, som omhandlede problemstillinger i forbindelse med landbrugspolitikken og tilpasning af landbrugsproduktionen. Her er man i starten ret forsigtig og siger, at det er svært at formulere sikre økonomiske løsninger, for der er så store og uoverskuelige problemer, og man indrømmer, at der også er andre hensyn end strengt økonomiske, der skal tages. Alligevel hopper man til sidst ud på det dybe og foreslår i stedet for den nuværende støtteordning et persontilskud. Dette persontilskud skal følge de nuværende ejere, også når de drager bort fra ejendommen. Man forventer hermed at kunne ned sætte ejendomsprisen med beløb svarende til den kapitaliserede værdi af støtten, og man påstår, at herved bliver det muligt for erhververe af fremtidige landbrugs ejendomme grundet den lavere renteudgift at klare sig lige så godt uden støtte, som man før klarede sig med støtte. Støtten skal da dø ud med de tidligere ejere. Alt det lyder så såre enkelt, at det næsten er genialt, men desværre gælder det ikke i praksis. Naturligvis vil ejendommene falde noget i pris, men ikke nok i forhold til den bortdragne støtte. Der vil være en række andre købere end købere med landbrugsformål, som ødelægger billedet, og virkningen vil ikke pludselig slå igennem. Mange unge vil blive nødt til at give alt for meget for ejendommene uden senere at kunne få støtte, mens derimod den, der drager bort med støtten og en for høj pris for den solgte ejendom, både får i pose og sæk.

Nedgangen vil dog være nok til at skabe kaotiske forhold på lånemarkedet. Det bliver galt med panteværdierne. Allerede under de nuværende prisforhold er der ved